

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
4315497 Trastorns de la Comunicació i del Llenguatge	OT	0	2

Professor de contacte

Nom: Cristina Cambra Verges

Correu electrònic: Cristina.Cambra@uab.cat

Utilització d'idiomes a l'assignatura

Llengua vehicular majoritària: català (cat)

Altres indicacions sobre les llengües

Si hi ha estudiants de fora de Catalunya no competents amb la llengua catalana, la docència es farà en castellà

Equip docent

Maria Àngels Mies Burrull

Nuria Silvestre Benach

Carrasumada Serrano Pau

Equip docent extern a la UAB

Elisenda Roig

Jesús Valero

Minia Porteiro

Núria Rosich

Prerequisits

S'aconsella repassar els continguts del mòdul 6: Actualització en trastorns específics de la comunicació i del llenguatge oral i escrit.

Objectius

Ampliar la formació del professional de la logopèdia, oferint continguts teòrics i pràctics que possibilitin la seva qualificació i l'especialització en la investigació, diagnòstic i intervenció dels trastorns de la comunicació i del llenguatge derivats del dèficit auditiu, així com l'actualització en la investigació d'implants coclears i altres avenços tecnològics de suport a l'audició.

Competències

- Adequar i supervisar plans d'intervenció logopèdica, en funció de l'avaluació i de les variables individuals i socials concurrents, enfront de problemàtiques noves i complexes.
- Aplicar el mètode científic en la pràctica professional.
- Dissenyar i aplicar estratègies per intervenir des d'un enfocament biopsicosocial a fi de facilitar la inclusió social de les persones afectades per trastorns de la comunicació i del llenguatge.
- Mostrar habilitats de comunicació interpersonal i de maneig de les emocions per a una interacció efectiva amb els pacients, familiars i cuidadors en els processos d'identificació del problema, avaluació, comunicació del diagnòstic i intervenció i seguiment.

Resultats d'aprenentatge

1. Adequar el discurs a les competències lingüístiques i comunicatives de l'usuari amb dèficit auditiu i la seva família.
2. Conèixer i intervenir sobre els facilitadors i barreres de l'adhesió terapèutica de l'usuari amb dèficit auditiu.
3. Dissenyar estratègies d'intervenció logopèdica en l'àmbit dels trastorns de la comunicació i del llenguatge derivats del dèficit auditiu adaptades a l'especificitat de cada cas, atenent al context personal, familiar i social.
4. Dissenyar i aplicar estratègies de sensibilització i de canvi social per facilitar la inclusió de les persones afectades per trastorns de la comunicació i del llenguatge.
5. Dur a terme una revisió sistemàtica per sintetitzar la millor evidència científica disponible.
6. Elaborar i aplicar estratègies que dotin a la persona amb el risc d'exclusió social de recursos per afrontar les dificultats en els diferents contextos.
7. Establir els objectius de la intervenció logopèdica en l'àmbit dels trastorns de la comunicació i del llenguatge derivats del dèficit auditiu des d'una perspectiva interdisciplinària.
8. Identificar i seleccionar les estratègies d'intervenció logopèdica en l'àmbit dels trastorns de la comunicació i del llenguatge derivats del dèficit auditiu més adequades en cada cas, atenent al context personal, familiar i social.
9. Identificar les característiques de l'entorn familiar i social per determinar la seva influència en el procés d'intervenció en l'àmbit dels trastorns de la comunicació i del llenguatge derivats del dèficit auditiu.
10. Intervenir sobre les barreres i facilitadors que incideixen en els diferents contextos de la persona per facilitar la seva inclusió social.
11. Reconèixer els estats afectius i processos vivencials de l'usuari amb dèficit auditiu i la seva família.
12. Seleccionar de forma argumentada, sobre la base de criteris de quantitat i de qualitat, les fonts documentals pertinents per a l'objectiu de la recerca, l'avaluació o la intervenció logopèdica en el context dels trastorns de la comunicació i del llenguatge derivats del dèficit auditiu.

Continguts

1. Programació i adaptació de l'implant coclear: col·laboració audioprotetista-logopeda.
2. Recerca i atenció a infants amb sordesa de 0-6anys.
 - 2.1 Recerca sobre l'adquisició del llenguatge oral.
 - 2.2 L'entorn familiar i social de l'infant amb sordesa.
 - 2.3 Programa d'atenció logopèdica per a l'adquisició del llenguatge oral.
3. Atenció i recerca en llenguatge oral, llenguatge escrit i matemàtiques.
4. Actualització en recerca sobre presbiacusia.

Metodologia

La metodologia d'aquest mòdul inclou:

- Classes magistrals
- Anàlisi de casos pràctics
- Tutories per aclarir dubtes i per fer el seguiment del treball escrit
- Treball autònom: lectura d'articles i documents bibliogràfics, i redacció del treball

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Classes magistrals	31,5	1,26	1, 2, 4, 6, 9, 10, 11
Tipus: Supervisades			
Anàlisi de casos pràctics i tutories	13,5	0,54	3, 7, 8
Tipus: Autònomes			
Lectura d'articles i documents bibliogràfics, i redacció d'un treball	105	4,2	5, 12

Avaluació

L'avaluació d'aquest mòdul es farà a partir de dues evidències d'aprenentatge: un treball escrit individual a partir de la lectura d'articles científics sobre un dels continguts del programa del mòdul (50%) i un examen individual (50%).

Un/a estudiant que sols presenti una de les dues evidències d'aprenentatge constarà com a "no avaluable". Per a fer efectiva l'avaluació l'estudiant haurà d'assistir a un mínim d'un 80% de les classes.

Assignatura superada: l'estudiant supera l'assignatura si obté una qualificació mínima de 5 punts (escala 0-10) com a nota mitjana de les dues evidències d'aprenentatge.

Prova de re-avaluació: l'estudiant pot optar a una re-avaluació de les evidències d'aprenentatge no superades si la qualificació final de l'avaluació continuada està entre 4 i 4,9 punts (escala 0-10).

- Cal superar amb una puntuació igual o major a 5 punts cadascuna de les evidències d'aprenentatge a les quals l'estudiant es presenta en la re-avaluació.
- En el càlcul ponderat de la nota final s'incorporarà una puntuació de 5 punts per a cadascuna de les evidències d'aprenentatge re-avaluades.

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Examen individual via telemàtica	50%	0	0	1, 2, 8, 9, 11
Treball escrit individual	50%	0	0	3, 4, 5, 6, 7, 10, 12

Bibliografia

Abelló, P. et al. (2010) Presbiacusia. Exploración e intervención. Barcelona:Elsevier

Alpiner, J. y McCarthy (2002) Rehabilitative Audiology. Children and Adults. Lippincott Williams & Wilkins.

Alegría, J., Domínguez, A.B., Van Der Straten, P. (2009) ¿Cómo leen los sordos adultos?. La estrategia de palabras clave. *Revista de Logopedia, foniatría y audiología*, 29(3), 195-206.

[Arlinger, S. \(2003\). Negative consequences of uncorrected hearing loss--a review. *International Journal of Audiology*, 42\(2\), 2-17.](#)

Batten, G., Oakes, P.M. y Alexander, T. (2013). Factors associated with social interactions between deaf children and their hearing peers: a systematic literature review. *Journal of Deaf Studies and Deaf Education*, 18 (4).

Bonet, M. (1998) Problemática del sordo en la tercera edad. *Integración*, 8, 37-39.

Bruna, O., Roig, T., Puyuelo, M., Junqué, C. y Ruano, A. (2011). *Rehabilitación neuropsicológica: intervención y práctica clínica*. Barcelona: Elsevier-Masson.

Cambra, C., Silvestre, N., i Leal, A. (2008). Comprehension of television messages by deaf students at various stages of education. *American Annals of the Deaf*, 153(5), 425-434.

CSIC (2011) Informe sobre envejecimiento .

[Chisolm, T.H., Noe, C.M., McArdle, R. i Abrams, H. \(2007\). Evidence for the use of hearing assistive technology by adults: the role of the FM system. *Trends in Amplification*, 11, 73.](#)

Eriks-Brophy, A., Durieux-Smith, A., Olds, J., Fitzpatrick, E., Duquette, C., i Whittingham, J. (2007). Facilitators and Barriers to the Integration of Orally Educated Children and Youth With Hearing Loss Into Their Families and Communities. *The Volta Review*, Volume 107(1), 5-36.

Eriks-Brophy, A.; Durieux-Smith, A.; Olds, J.; Fitzpatrick, E.; Duquette, C.; i Whittingham, J. (2012). Communication, Academic, and Social Skills of Young Adults with Hearing Loss. *The Volta Review*, Volume 112(1), 5-36

Fellinger, J., Holzinger, D., Gerich, J. i Goldberg, D. (2007). Mental distress and quality of life in the hard of hearing. *Acta Psychiatrica Scandinavica*, [115\(3\)](#), 243-245.

Gates, GA (2012) Central presbycusis: an emerging view. *Otolaryngol Head Neck Surg*, jul 147 (1); 1-2.

Goberis, D., Beams, D., Dalpes, M., Abrisch, A., Baca, R. and Yoshinaga-Itano, Ch. (2012) The Missing link in Language Development of Deaf and Hard and Hearing Children: Pragmatic Language Development. *Seminars in Speech and Language* 33, (4) p.p.297-309

Henshaw, H. & Ferguson, M.A. (2013) Efficacy of Individual Computer-Based Auditory Training for People with Hearing Loss: A Systematic Review of the Evidence. *PLoS ONE* 8(5): e62836.

Hull, R.H. (2009) *Introduction to Aural Rehabilitation*. Plural

IMSERSO (2011). Libro blanco del envejecimiento activo. Madrid: Ministerio de Sanidad, Política Social e Igualdad.

Kricos, P. (2006). Audiologic Management of Older Adults With Hearing Loss and Compromised Cognitive/Psychoacoustic Auditory Processing Capabilities. *Trends in Amplification*, 10(1), 1-28.

[Lin, F.R., Metter, E.J., O'Brien, R.J., et al. \(2011\). Hearing loss and incident dementia. *Archives of Neurology*, 68, 214.](#)

LaSasso, C.J., & Crain, K.L. (2015) Reading for deaf and hearing readers: Qualitatively and/or quantitatively similar or different? A nature versus nurture issue. *American Annals of the Deaf*, 159 (5), 447-467.

Marschark, M., Morrison C., Lukomski, J., Borgna, G., i Convertino, C. (2013). Are deaf students visual learners?. *Learning and individual differences*, 25, 156-162.

Millán-Calenti, J.C., Maseda, A., Rochette, S. i García-Monasterio, I. (2011). Relación entre el déficit sensorial auditivo y depresión en personas mayores: Revisión de la literatura. *Revista española de Geriatria y Gerontología*, 46(1), 30-35.

Moreno-Torres, I., Cid, M.M., Santana, R. & Ramos, A. (2011) Estimulación temprana y desarrollo lingüístico en niños sordos con implante coclear: El primer año de experiencia auditiva *Revista de Investigación en Logopedia* 1, 56-75

Neuman AC, Mondeli, M.F. & Souza, P.J. (2012) Quality of life in elderly adults before and after hearing aide fitting. *Braz. J. Otorhinolaryngol.*, 78 (3), 49-56.-onset auditory deprivation: A review of past research and an assessment of future research needs. *Ear Hear.* 1996;17(3 Suppl):S3-13.

Nicholas, J.G. & Geers, A.E. (2006) Effects of Early Auditory Experience on the Spoken Language of Deaf Children at 3 Years of Age. *Ear Hear* 27, (3) 286-298

Pouchain, D., Dupuy, C., San Jullian, M., Dumas, S., Vogel, M.F., Hamdaoui, J. i Vergnon, L. (2007) La presbycusis est-elle un facteur de risque de démence? *Etude AcouDem. La Revue de Gériatrie*, 32(6).

Rosich, N.; Núñez, J.M.; Fernández del Campo, J.E. (1996): *Matemáticas y deficiencia sensorial*. Madrid. Síntesis.

Rosich, N. ; Serrano, C. (1998): " Las adquisiciones escolares: el aprendizaje matemático". En (Coord.Silvestre, N.) *Sordera. Comunicación y aprendizaje*. Madrid. Masson, pp. 133-141.

Rosich, N., Giménez, J., Latorre, R.M., Muria, S. (2006). Diversidad y geometría en la ESO. El caso de alumnado deficiente auditivo. *Contextos Educativos. Revista de Educación*. 8(9), 51-68.

Sweetow, R. i Palmer, C.V. (2005). Efficacy of individual auditory training in adults: a systematic review of the evidence. *Journal of the American Academy of Audiology*, 16, 494-504.

Silvestre, N. & Laborda, C. (2006) Los inicios de la comunicación y la adquisición del lenguaje oral en el alumnado con sordera En Víctor Acosta *La Sordera desde la diversidad cultural y lingüística Construyendo centros inclusivos en la educación del alumnado con sordera*. Masson Barcelona p.p. 83-114

Silvestre, N. (2010) Les famílies que tenen criatures amb necessitats educatives específiques: Las famílies oïdores que tenen criatures sordes. *Educar* 45, 99 -115

Tambs, K. (2004). Moderate effects of hearing loss on mental health and subjective well-being: Results from the Nord-Trøndelag hearing loss study. *Psychosomatic Medicine*, 66, 776-782.

Tye-Murray, N. (2004) *Foundations of Aural Rehabilitation*. New York:Thomson.

Valero-Garcia, J.; Bruna, O. & Signo, S. (2012) *Entornament i comunicació: interrelació entre els factors auditius, cognitius i emocionals*. *Revista Aloma*. 30 (1) 53-66

Wiefferink, C.H, Rieffe, C, Katelar, L., Raeve, L.D and Frijns, G. (2013) Emotion understanding in deaf children with a cochlear implant *Journal of Deaf Studies of Education* 18:2 p.p. 175-186

Wang, Y., Trezek, B.J., Luckner, J.L. Paul, P.V. (2008). The Role of Phonology and Phonologically Related Skills in Reading Instruction for Students Who are Deaf or Hard of Hearing *American Annals of the Deaf*, 153 (4), 396-407

Wong, L & Hickson, L. (2012) *Evidence-based practice in audiology. Evaluating interventions for children and adults with hearing impairment*. San Diego: Plural Publishing.

Ziv, M., Most, T, Cohen, S. (2013) Understanding of Emotions and False Beliefs among hearing children versus Deaf Children. *Journal of Deaf Studies of Education* 18:2 p.p. 161-174.